

Vergaderjaar 1991–1992

22 594 (R 1434)

Regeling van het Solidariteitsfonds

Nr. 5

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 8 juli 1992

De vaste Commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer over haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

1. Algemeen

De leden van de CDA-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het onderhavige voorstel van rijkswet. Hoewel zij zich in hoofdlijnen met het wetsvoorstel konden verenigen was er toch een aantal zaken waarover grotere duidelijkheid gewenst is. In het algemeen deel van de memorie van toelichting wordt in het kort weergegeven wat de aanleiding is geweest voor het Solidariteitsfonds, maar al lezende kregen de bovengenoemde leden het gevoel dat daarbij de formeel-juridische invalshoek een grotere aandacht heeft gekregen dat de politieke. Zo doen tegen de achtergrond van het verloop van de Ronde Tafel Conferentie van 1983 zinnen als «als gevolg van deze rijkswet wordt in feite de sinds 1954 bestaande autonomie, ook op financieel terrein, van de Nederlandse Antillen aangetast» en «voorts is getracht de inbreuk op de autonomie beperkt te houden door Aruba en Nederland duidelijke minderhedenposities als donor te laten innemen» vreemd aan. Er is maar één reden waarom in 1983 de solidariteitsconstructie is bedacht en dat is omdat Aruba via een tussenweg in 1996 onafhankelijk zou worden en het niet juist, eerlijk en rechtvaardig werd geacht dat het overblijvende grote eilandgebied t.w. Curaçao met de lasten uit de erfenis van de voormalige Nederlandse Antillen zou blijven zitten. Of om het op een andere, meer plastische wijze te zeggen: door de echtscheiding van Aruba en Curaçao dreigden de kinderen de dupe te worden. Besloten werd toen dat beide «ouders» naar draagkracht alimentatie zouden betalen, waarbij een ander familielid (Nederland), hoewel dit gegeven de aanleiding van de scheiding niet voor de hand lag, uit solidariteit bereid was de last enigermate te verlichten. De lastenverdeling kwam zo uit op 55, 25 en 20, waarbij de verhouding tussen Curaçao en Aruba werd gebaseerd op het aantal inwoners. De in de

¹ Samenstelling:

Leden: Aarts (CDA), Hermes (CDA), Van Leijenhorst (CDA), E. G. Terpstra (VVD), Buurmeijer (PvdA), Leerling (RPF), De Pree (PvdA), Krajenbrink (CDA), Wiebenga (VVD), voorzitter, Van der Heijden (CDA), Franssen (VVD), Vermeend (PvdA), onder-voorzitter, Nuis (D66), Lilipaly (PvdA), Jurgens (PvdA), Sipkes (Groen Links) en Witkamp-Ockels (PvdA).
Plv. leden: Tegelaar-Boonacker (CDA), Frinking (CDA), E. van Middelkoop (GPV), Dijkstal (VVD), Melkert (PvdA), Van der Vlies (SGP), vacature PvdA, Gualthérie van Weezel (CDA), Bijleveld-Schouten (CDA), Weisglas (VVD) Vreugdenhil (CDA), Wolffensperger (D66), Tommel (D66), vacature PvdA, De Cloe (PvdA), Beckers-de Bruijn (Groen Links) en R. van Middelkoop (PvdA).

memorie van toelichting gegeven redegeving voor de minderheidspositie van Aruba en Nederland kon door de leden van de CDA-fractie dan ook niet worden gedeeld.

De Nederlandse bijdrage is door de Tweede Kamer indertijd slechts met grote tegenzin aanvaard, omdat het onjuist gevonden werd dat door het enkele feit van het wijzigen van de staatkundige constructie het land Nederland plotsklaps een verplichting op zich kreeg die het nooit had gehad. Hiervoor kon geen enkele rationele redenering gegeven worden.

Het is noodzakelijk om de historie hier nog eens weer te geven, omdat dit onder meer verklaart waarom de CDA-fractieleden onoverkomelijke bezwaren hebben tegen verhoging van het Nederlandse aandeel, waarop door de andere partners wordt aangedrongen, en bovendien waarom zij zich niet willen neerleggen bij het in het verleden niet betalen door Aruba van het overeengekomen percentage, ook al werd het deel dat men niet betaalt afgetrokken van de ontwikkelingshulp van het betreffende land. Naar de mening van deze leden realiseert het land Aruba zich te weinig dat haar streven om het Nederlands-Antilliaanse verband te verlaten de directe aanleiding was om het Solidariteitsfonds op te richten en dat het niet betalen van de afgesproken bijdrage tenminste een indirecte inbreuk op de afspraken van de Ronde Tafel Conferentie van 1983 kan worden genoemd.

De leden van de CDA-fractie hebben dan ook moeite met de formulering zoals gekozen in artikel 3, lid 3. De in het tweede lid neergelegde bevoegdheid van de regering is in wezen ongelimiteerd en kan zowel gaan over de hoogte van de negatieve saldi als over de verhouding waarin de drie partners daarin jaarlijks bijdragen. Op grond van de voorgestelde wettekst kan de regering zonder enige bemoeienis van het parlement de (politiek belangrijke) percentages wijzigen. Wat zijn de gevolgen indien de laatste regel van artikel 3, lid 3 uit de wettekst wordt verwijderd, zo vroegen de CDA-fractieleden?

In de memorie van toelichting staat vermeld dat «met de Nederlandse Antillen en Aruba is overeengekomen dat de op grond van artikel 3 van deze rijkswet mogelijke wijzigingen in de verhouding van de bijdragen van de donoren niet ten nadele zullen strekken van de Nederlandse Antillen en Aruba». De leden van de CDA-fractie hadden daarover de volgende vragen. Betreft het hier een afspraak met de regeringen van Aruba en de Nederlandse Antillen of zijn ook de Staten van de beide landen hierin gekend? Zo neen, waarom is dat niet gebeurd? Wat is de rechtskracht van een dergelijke «afspraak»? Geldt die slechts voor het huidige kabinet of bindt die afspraak ook toekomstige Nederlandse regeringen? Waarom was het nodig om een dergelijke afspraak te maken? Als het voor de andere landen zo'n belangrijk punt is waarom is deze afspraak dan niet in de wet opgenomen? Hebben de andere partners daarop niet aangedrongen, vroegen deze leden?

Naast deze vragen wilden de leden van de CDA-fractie niet verhelen dat zij het betreuren dat de Arubaanse praktijk die deze leden in het verleden altijd hadden becritiseerd, nu via een omweg dreigt te worden gelegaliseerd. Immers wanneer de minister de bevoegdheid heeft om af te wijken van de in het tweede lid van artikel 3 neergelegde verhouding en in de memorie van toelichting wordt medegedeeld dat reeds de afspraak is gemaakt dat Aruba slechts behoeft te voldoen aan de wettelijk vastgelegde verhouding voor zover een bepaald percentage van de Arubaanse inkomstenbegroting niet wordt overschreden en dat Nederland de rest zal aanvullen, dan is hier tenminste sprake van ernstige spanning met de bedoeling van de wet en de politieke voorgeschiedenis. Dit was n.l. exact het punt waarop de voorganger van de minister, gesteund door het Nederlandse parlement, vanaf de Ronde Tafel Conferentie van 1983 het been heeft stijfgehouden en derhalve

jarenlang geen ontwerpwet aan de Kamer heeft kunnen voorleggen, aldus de leden van de fractie van het CDA.

Een ander punt betreft de positie van het eilandgebied St. Maarten. In het verleden hebben de leden van de CDA-fractie herhaalde malen erop gewezen dat St. Maarten, gezien de naar verhouding belangrijke inkomsten uit toerisme, niet alleen geen ontwikkelingshulpgelden zou moeten krijgen maar als donor in het Solidariteitsfonds zou dienen te worden aangemerkt. Een eiland met een toeristenstroom van honderdduizenden per jaar moet bij doelmatig beheer van de uit dit toerisme verkregen overheidsinkomsten in staat worden geacht tenminste de beide kleine eilandjes in de eigen nabijheid financieel de helpende hand te reiken. Vanzelfsprekend moeten de donoren van het Solidariteitsfonds niet alleen inzage hebben in de financiële gegevens van de kleine eilandgebieden maar ook moeten zij hun visie kunnen geven op het financieel beheer en de begrotingsuitvoering van deze eilanden, tot uiting komend in de nadelige saldi van de begrotingen, en moeten zij eventueel voorstellen kunnen doen om de nadelige saldi te verkleinen. Naar het oordeel van de leden van de CDA-fractie is dat de ratio van de procedure neergelegd in artikel 4 van het wetsvoorstel. Maar de leden van de CDA-fractie waren geïnteresseerd in het antwoord op de vraag hoe dit in de praktijk gestalte gaat krijgen. Is er eens per jaar donorenoverleg? Of laten de beide andere donoren het feitelijke onderzoek van de voorlopige begrotingen over aan de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen? Kan worden medegedeeld hoe het overleg over de jaarlijkse bijdrage op basis van de informele regeling de afgelopen jaren is verlopen?

In de memorie van toelichting wordt gesteld dat in de regeling geen voorziening is opgenomen om na de goedkeuring of de wijziging van het begrotingstekort van een ontvangend eilandgebied daarin nog wijziging te brengen in die zin dat het begrotingstekort wordt vergroot. Houdt dit in dat het begrotingstekort wel kan worden verkleind na definitieve vaststelling van de begroting, vroegen de leden van de CDA-fractie tenslotte?

De leden van de fractie van de PvdA hadden met belangstelling kennis genomen van dit wetsvoorstel. Zij merkten op dat het voorliggende wetsvoorstel naar hun oordeel niet los kan worden gezien van de wijze waarop wordt vormgegeven aan de toekomstige constitutionele band met de Nederlandse Antillen en Aruba. Deze leden verwezen daarvoor korthedshalve naar hun inbreng voor het voorlopige verslag bij wetsvoorstel 22 593.

De leden van de fractie van de PvdA stelden vast dat het in de rijkswet voorgestelde Solidariteitsfonds in grote lijnen een voortzetting is van de regeling van de artikelen 110 en 111 van de ERNA (Eilandenregeling Nederlandse Antillen). De aanpassingen betekenen feitelijk dat van een systeem van één donor wordt overgegaan naar een systeem met drie donoren. In dit kader waren deze leden het eens met het streven naar een situatie waarbij de Nederlandse Antillen het zoveel mogelijk kunnen stellen zonder de hulp van externe donoren. Ook achtten deze leden het, mede met het oog op de rechtszekerheid, gewenst een «donorenregeling» vast te leggen in een rijkswet. Niettemin vroegen zij zich af of het thans wel wenselijk is een dergelijke regeling in een publiekrechtelijk kader vast te leggen. In de eerste plaats omdat zowel de vormgeving als inhoud van de financiële relatie tussen Nederland en de Nederlandse Antillen en Aruba in overwegende mate bepaald wordt door de nader overeen te komen constitutionele relatie met deze landen. In de tweede plaats, omdat tijdens de recente contactplanbesprekingen in juni 1992 is gebleken dat over de inhoud geen eenstemmigheid bestaat. Met

betrekking tot het eerste punt valt op dat in de memorie van toelichting nu al wordt opgemerkt dat bijvoorbeeld als gevolg van een eventuele herstructurering van de Nederlandse Antillen of een evaluatie van het functioneren van de voorliggende rijkswet na enige tijd aanpassingen voorgesteld zullen worden. Daar komt nog bij, zo stelden de leden van de PvdA-fractie dat zowel de financiële positie van de Nederlandse Antillen als die van Aruba problematisch is.

Tegen de achtergrond van het voorgaande waren deze leden er voorstander van de financiële relatie tussen Nederland en de betreffende landen en daarnaast de verschillende eilanden integraal te regelen ingebed in de overeen te komen aangepaste constitutionele relatie. Uitgangspunt daarbij dient te zijn dat aan deze relatie een zodanige vorm wordt gegeven dat daarmee optimaal wordt bijgedragen aan het bevorderen van de financieel, sociaal- en economische zelfstandigheid van de landen. Nader overeen te komen vormen van structurele samenwerking tussen de landen en de verschillende eilanden dienen daarvan een onderdeel te zijn.

De leden van de PvdA-fractie zetten vraagtekens bij de «werkbaarheid» van het voorstel. Zij wezen daarbij op:

- de verschillende «moeilijke» factoren voor de bepaling van de maximale omvang en de vaststelling van de bijdrage van de ontvangende eilanden:
- de problemen met betrekking tot het zogenaamde doelmatigheids-onderzoek als bedoeld in artikel 7, tweede lid.
- de bepaling dat mogelijke wijzigingen in de verhouding van de bijdragen van de donoren niet ten nadele zullen strekken van de Nederlandse Antillen en Aruba.
- de voorgestelde verhouding; de realiteit en actualiteit is thans een andere dan die welke ten grondslag lag aan de voorgestelde verhouding.
- de 1,5%-grens met betrekking tot de Arubaanse inkomstenbegroting; deze grens is (te) sterk afhankelijk van uitsluitend het eigen Arubaanse (belasting-)beleid.

Het geheel, zo concludeerden deze leden, komt neer op een ingewikkelde regeling, die problematisch in de uitvoering is en die vooruitloopt op de overeen te komen nieuwe relatie tussen Nederland en de landen. Deze leden achtten het gewenst dat de minister uitvoerig ingaat op de hiervoor geformuleerde bezwaren. Deze leden zouden, mede in het licht van de financiële actualiteit, een financieel meerjarenoverzicht op prijs stellen met betrekking tot het voorgestelde solidariteitsfonds uitgesplitst naar de verschillende (landen)bijdragen.

De leden van de VVD-fractie hadden ook van dit wetsvoorstel met gemengde gevoelens kennis genomen. Destijds hadden zij veel moeite met conclusie nr. 28 van de Ronde Tafel Conferentie van 1983, op basis waarvan het zogenaamde solidariteitsfonds voor de kleine eilanden van de Nederlandse Antillen vorm kreeg. Hun hoofdbezwaar betrof en betreft de overweging, dat met de gemaakte afspraak de sinds 1954 bestaande financiële autonomie van de Nederlandse Antillen doorbroken wordt.

En wel niet incidenteel, maar stelselmatig. De afspraak heeft immers tot gevolg dat ook Nederland gaat bijdragen aan de lopende begroting van de kleine eilanden. Want de bijdrage is immers te kwalificeren als begrotingshulp, zo stelt ook de regering. Nu deze bijdrage – voor wat betreft het Nederlandse deel – wordt bekostigd uit hoofdstuk IV van de rijksbegroting gaat hij rechtstreeks ten kosten van uitgaven voor ontwikkelingsprojecten. Daarmee wordt als het ware financiering van investeringen d.m.v. ontwikkelingsprojecten verruild voor financiering van consumptieve overheidsuitgaven. En dat vonden de leden van de

VVD-fractie betreuenswaardig. Bovendien noopt het bijdragen aan de lopende uitgaven van de kleine eilanden tot het stellen van allerlei «betuttelende» voorwaarden i.v.m. een richtige besteding ervan. Dat de controle daarop ook moet plaatsvinden van de zijde van Nederland komt enigszins in de buurt van herstel van de vroegere koloniale verhoudingen, zo zeiden de leden aan het woord.

Nu hierover evenwel afspraken zijn gemaakt op de Ronde Tafel Conferentie-1983 konden de leden van de VVD-fractie zich voorstellen, dat de regering het onderhavige wetsvoorstel heeft ingediend. Daar staat anderszits tegenover, dat de regering beoogt terug te komen op de kern van de Ronde Tafel Conferentie-afspraken (te weten die betreffende het verlenen van onafhankelijkheid aan Aruba op termijn) via een tegelijkertijd door haar ingediend wetsvoorstel tot wijziging van het Statuut. De leden van de VVD-fractie verwezen naar hun inbreng bij laatstgenoemd wetsvoorstel, waarin zij de regering voorstelden een toetsingsconferentie te houden over de toekomstige staatkundige verhoudingen tussen de rijksdelen en de eilandgebieden. Zij wilden hun standpunt over het voorliggend wetsvoorstel pas innemen, nadat zij kennis hadden genomen van de verdere staatkundige ontwikkelingen, zo deelden zij mede. Die konden immers op de onderhavige materie van invloed zijn!

De leden van de VVD-fractie vroegen de regering vervolgens weer te geven hoe de gang van zaken in de afgelopen jaren rond het Solidariteitsfonds (in wording) er in de praktijk aan toeging. Zij vroegen dat mede in het licht van de in het wetsvoorstel neergelegde beheersbepalingen en controlevoorwaarden. Hoe groot zijn de werkelijke bijdragen van Nederland, Aruba en de Nederlandse Antillen geweest met ingang van 1986? Hoe groot waren de werkelijke percentages van deze bijdragen? Hoe is de huidige financiële positie van de ontvangende eilandgebieden Bonaire, Saba en Sint Eustatius? Is de indruk van deze leden juist dat zij allen geen sluitende begrotingen hebben? En dat zij allen verhoudingsgewijs grote externe schulden hebben? Hebben zij wel geldig vastgestelde begrotingen voor 1992, nu zulks voor 1 juli behoort te geschieden? Zo neen, wat heeft dat voor mogelijke gevolgen voor de bijdrage van het betreffende dienstjaar? Hoe is de stand van de rekeningen? Kortom, vindt het beheer van de huidige geldstroom wel op vertrouwenwekkende wijze plaats, zo vroegen deze leden.

De leden van de VVD-fractie hadden ervan kennis genomen dat Sint Maarten niet meer tot de ontvangende eilandgebieden behoort. Zij hadden evenwel ook kennis genomen van het recente rapport van de onderzoekscommissie inzake Sint Maarten. Daarin wordt vermeld, dat het eilandgebied – in weerwil van het presenteren van andersluidende begrotingen – een enorme schuld heeft opgebouwd en tevens een groot tekort op de lopende uitgaven heeft. Hoe kijkt de regering daar tegen aan? De leden aan het woord gevoelden er overigens niet voor, om dergelijke tekorten mede te doen dekken met Nederlandse geldmiddelen, nu zij tot stand gekomen lijken te zijn door wanbestuur, zoals door de onderzoekscommissie aan de eilandelijke overheid toegeschreven.

Om een goed beeld te krijgen van de relatieve nood van de kleine eilanden vroegen de leden van de VVD-fractie de regering om de door hen zojuist gestelde vragen m.b.t. de werkelijke financiële gang van zaken bij de ontvangende eilandgebieden tevens te beantwoorden voor de eilandgebieden Curaçao en Sint Maarten.

Ook de leden van de VVD-fractie hadden kennis genomen van de in het wetsvoorstel voorgestelde percentagegewijze verdeling van de voeding van het Solidariteitsfonds. Zij waren verbaasd dat vervolgens in de memorie van toelichting deze wettelijke verdeling werd ondergraven door de mededeling dat Nederland een deel van de Arubaanse verplichtingen aan het Solidariteitsfonds zal voldoen. Namelijk dat deel, dat een

zijdens Aruba eenzijdige vastgestelde norm overschrijdt. Deze leden voelden niet voor zo'n stelsel. Dat heeft met solidariteit weinig van doen, zo dachten zij. Zij hechtten eraan vast te houden aan de hoofdafpraak en afwijking van de percentages tegen te gaan. Dit meenden zij te meer, omdat de andere donoren niet kan worden onthouden wat anders Aruba zou worden toegestaan, nl. de bijdrage van het fonds via eenzijdige normering te beïnvloeden. En daarmee zou het Solidariteitsfonds feitelijk ten einde zijn. De leden van de VVD-fractie vonden het beter – om hierboven reeds aangegeven redenen – om het toezicht, het beheer en de controle op de door de ontvangende eilandgebieden te verrichten bestuursdaden, te voeren beleid en dergelijke niet in handen te leggen van «Onze Ministers», maar van de Nederlands-Antilliaanse staatsorganen. Bij voorkeur op de wijze zoals geregeld in artikel 110 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen. Alsdan wordt vermeden dat ook de Nederlandse regering détailtoezicht op het algemene financiële reilen en zeilen van de ontvangende eilandgebieden moet uitoefenen, terwijl de Nederlandse bijdrage daaraan – via het solidariteitsfonds – slechts een (klein) deel van hun lopende uitgaven beslaat.

Tenslotte achtten de leden van de VVD-fractie de in artikel 8 toegestane delegatie-mogelijkheid te onbepaald.

De leden van de D66-fractie constateerden dat dit wetsvoorstel komt op een moment dat het al lang had moeten werken, en zelfs al weer bijna aan vernieuwing toe is in verband met de herstructurering van het bestuur in de Nederlandse Antillen. Zij achtten dit geen reden om nu nog langer te wachten, maar juist om met voortvarendheid de behandeling van het wetsontwerp ter hand te nemen, in de wetenschap dat wellicht een zekere bijstelling in de nabije toekomst nodig zal zijn. Voorshands gingen deze leden er echter van uit, dat niet alleen thans, maar ook in de toekomst het land de Nederlandse Antillen de meest direct betrokkene zal blijven ten aanzien van het fonds, en dat dit zowel tot uitdrukking hoort te komen in de rol van de landsminister van Financiën als in de hoogte van de bijdrage van het land.

De leden van de fractie van D66 vroegen verder om een uiteenzetting van het verband tussen enerzijds de zwaardere nadruk op de versterking van het bestuur in het ontwikkelingsbeleid ten aanzien van de Nederlandse Antillen, en anderzijds het vasthouden van Nederlandse zijde aan het percentage van 20% voor de Nederlandse bijdrage in het Solidariteitsfonds.

Met belangstelling hadden ook de leden van de SGP-fractie kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Deze leden zeiden grote waarde te hechten aan de versterking van de onderlinge solidariteit tussen de eilanden van de Nederlandse Antillen en het land Aruba. Naar hun mening kan de instelling van een Solidariteitsfonds daartoe een goede bijdrage leveren. Het Solidariteitsfonds kan tevens een belangrijke bijdrage leveren aan versterking van het bestuurlijk vermogen van de ontvangende eilanden, zo merkten deze leden op.

Het bevreemdde deze leden dat het eilandgebied Sint Maarten niet genoemd is bij de ontvangende eilandgebieden. Het eiland heeft te kennen gegeven onder de huidige omstandigheden zelf te kunnen zorgdragen voor een sluitende begroting. Welke garantie is er dat de welvaartsontwikkeling van het eiland ook voor de toekomst een beroep op het Solidariteitsfonds uit zal sluiten, zo vroegen deze leden.

De hier aan het woord zijnde wilden voorts aangegeven zien hoe de in artikel 7, tweede lid, neergelegde bevoegdheid van de donoren tot het entameren van recht- en doelmatigheidsonderzoek naar de begrotingsuitvoering organisatorisch vorm zal worden gegeven.

De leden van de GPV-fractie hadden kennis genomen van het voorstel het Solidariteitsfonds in een rijkswet te regelen. Zij constateerden dat hiermee wordt beoogd in de landsbijdrage aan de begrotingen van de minder draagkrachtige eilanden van de Nederlandse Antillen te vervangen. De leden van de GPV-fractie stelden vast dat met de regeling van het Solidariteitsfonds bij rijkswet een inbreuk wordt gemaakt op de autonomie van de Nederlandse Antillen. Kan het fonds naar behoren functioneren indien staatkundige meningsverschillen tussen de eilandgebieden en Nederland blijven bestaan? Is het niet gewenst deze verschillen eerst op te lossen? Zij vreesden anders een voortdurende financiële impasse tijdens de onderhandelingen over de vast te stellen bijdragen aan het Solidariteitsfonds. Zij vroegen of de geregelde verhouding van 55:25:20 voor de bijdragen aan het fonds door alle partijen in voldoende mate wordt onderschreven. Wordt met deze vaste verhouding in voldoende mate rekening gehouden met toekomstige economische ontwikkelingen in de betrokken eilandgebieden? Zij hadden begrepen dat het opleggen van nieuwe bedragen of nieuwe percentages bij Algemene maatregel van rijksbestuur door de Nederlandse Antillen en Aruba als niet wenselijk wordt beschouwd.

Eveneens stelden zij vast dat de Nederlandse bijdrage van 20% aan het fonds ten laste zal worden gebracht van hoofdstuk IV van de rijksbegroting. Gezien het feit dat bij het ontbreken van onderlinge overeenstemming bij Algemene maatregel van rijksbestuur de som van de bijdragen kan worden vastgesteld (artikel 3, lid 3), vroegen zij of daarmee de Tweede Kamer eveneens niet de mogelijkheid wordt geboden door middel van amendering van hoofdstuk IV van de rijksbegroting de Nederlandse bijdrage te wijzigen. Als bij Algemene maatregel van rijksbestuur wijzigingen kunnen worden doorgevoerd, wat is dan nog het nut de percentages in de wet op te nemen?

Tevens vroegen zij wat de consequenties zouden zijn voor het onderhavige voorstel indien het eilandgebied Curaçao uit het koninkrijksverband zou stappen.

Tot slot wezen de leden van de GPV-fractie op de opmerking in de memorie van toelichting dat het niet ondenkbaar is dat bijvoorbeeld als gevolg van een eventuele herstructurering van de Nederlandse Antillen of een evaluatie van het functioneren van deze rijkswet na enige tijd aanpassing voorgesteld zullen worden. Zij vroegen of het dan niet gewenst is, in het onderhavige voorstel een evaluatiebepaling op te nemen, waardoor tijdig op ontwikkelingen kan worden ingespeeld.

Het lid van de RPF-fractie heeft met belangstelling kennisgenomen van het voorstel tot rijkswet tot de regeling van een Solidariteitsfonds. Dit fonds heeft, zo had hij begrepen, na de Ronde Tafel Conferentie van 1983 de zogenaamde landsbijdrage aan de begrotingen van de minder draagkrachtige eilanden van de Nederlandse Antillen vervangen. Het lid van de RPF-fractie informeerde naar de reden waarom dit fonds niet eerder bij wet geformaliseerd is? Was daarvoor aanvankelijk geen noodzaak? Heeft dit te maken met het feit dat met de Arubaanse regering geen overeenstemming kon worden bereikt over de omvang van het fonds? Tevens vroeg dit lid hoe het Solidariteitsfonds tot nu toe heeft gefungeerd? Kan nog eens precies worden aangegeven wat de bedoeling van dit fonds is? Wat zijn de kernpunten? En hoe zijn tot nu toe de ervaringen? Beantwoordt het fonds aan de gestelde verwachtingen met name ten aanzien van de verwachtingen bij de eilandgebieden van Saba, Sint Eustatius en Bonaire, waarvoor het fonds toch opgericht is? Ook informeerde het lid van deze fractie naar de instantie die het Solidariteitsfonds beheert, en wie de betalingen verricht?

In het verlangde daarvan merkte dit lid op dat het eilandgebied Sint Maarten niet tot ontvangend eilandgebied wilde behoren vanwege de

economische groei van dit eiland. Thans is in deze situatie verandering gekomen. In hoeverre wordt er rekening mee gehouden dat het eilandenbestuur van Sint Maarten ook een beroep op dit fonds gaat doen?

Ten aanzien van de verdeelsleutel tussen de Nederlandse Antillen, Aruba en Nederland (55:25:20) vroeg het lid van de RPF-fractie waarom Nederland het geringste deel bijdraagt? Levert dat in de praktijk geen problemen met de Nederlandse Antillen? Bevindt het eilandgebied Curaçao zich ook niet in grote financiële problemen, terwijl op Aruba de economische situatie verbeterd is? Op grond van welke criteria is deze verdeelsleutel tot stand gekomen? Het lid van de RPF-fractie had begrepen dat Aruba na de Ronde Tafel Conferentie (RTC) van 1983 op informele wijze in een voetnoot had laten aangeven dat het ten hoogste 1,5% van het eigen inkomen aan het Solidariteitsfonds wil afdragen. Is dat juist? Zo ja, heeft dat besluit de instemming van de Nederlandse regering en de regering van de Nederlandse Antillen? Is dit Arubaanse besluit op enigerlei wijze geformaliseerd? Zo nee, is de regering daar een voorstander van?

Verder wees dit lid op de financiële problemen die de Arubaanse regering heeft als gevolg van de hotelaccommodatie. In hoeverre zal deze financiële tegenvaller van invloed zijn op de Arubaanse bijdrage aan het Solidariteitsfonds?

2. Artikelen

Artikel 1

Waarom wordt hier gesproken van «onze» minister van Financiën van de Nederlandse Antillen en niet van «de» minister etc.? Houdt de sinds 1954 bestaande (financiële) autonomie waarop de minister in de memorie van toelichting ingaat niet in dat de ministers van Aruba en van de Nederlandse Antillen juist niet meer «onze» ministers zijn? Kan de minister een andere wet noemen waarin vergelijkbare woorden zijn gebruikt?

Artikel 8

Op welke tijdstippen zullen de bijdragen aan de ontvangende eilanden worden overgemaakt? Kan deze overmaking doorgang vinden wanneer door een of meerdere donoren niet voldaan wordt aan de verplichting om de bijdragen te storten? Welke sancties staan de koninkrijksregering ter beschikking wanneer een van de partners nalatig is?

Artikel 9

Op welk tijdstip denkt de minister de wet in werking te laten treden?

De voorzitter van de Commissie,
Wiebenga

De griffier van de Commissie,
Hillen